

Ang mahigko nga gera ni Duterte sa 2021

Report sa tawhanong kinamatarung
(Disyembre 1, 2020–Disyembre 1, 2021)

Ang Bayan

Disyembre 4, 2021

Ang report nga ini ginkuha sa nakalap nga mga balita sang Ang Bayan (AB) bahin sa mga kaso sang paglapas sa tawhanong kinamatarung nga ginhimo sang Armed Forces of the Philippines (AFP), Philippine National Police (PNP) kag iban pang mga armadong pwersa sang rehimeng US-Duterte halin Disyembre 1, 2020 tubtob Disyembre 1, 2021. Tuyo sang report nga ini nga ipakita ang kalapad sang brutalidad kag kalakasan nga naagyan sang pumuluyong Pilipino sa idalom sang mahigko nga gera sang pagpamigos ni Rodrigo Duterte.

Sa listahan sang AB, 29,782 (o 82 kada adlaw sa abereyds) ang nangin biktima sang mga paglapas sa tawhanong kinamatarung sa amo nga panahon. Wala pa nalakip diri ang ginatos ka libo nga sibilyan nga gin-aresto kag ginditiner o ginsilutan bangud sa “pagsupak” sa restriksyon sa panahon sang *lockdown* kag ang mga ginpatay sa ngalan sang nagapadayon nga “gera kontra-droga”. Wala man naupod diri ang ginatos ka indibidwal nga gin-*red-tag* kag ginpaidalom sa sarbeylans sa tunga-tunga sang pagbista sa mga petisyon batuk sa Anti-Terror Law (ATL) lakip ang mga aktibista, upisyal sang gubyerno, abugado, huwes kag ordinaryong sibilyan.

Sa abereyds, indi magnubo sa duha kada semana ang nalista nga mga kaso sang pangpulitika nga pagpamatay. Kada adlaw, may isa ka biktima sang pagpang-aresto, kag 19 ang biktima sang pagpamahug, pagpang-ipit kag intimidasyon. Kada bulan, sa abereyds, may lima ka barangay nga nakaagi sang pagpamomba halin sa kahawaan, samtang apat ang nakaagi sang pag-istraping halin sa kahawaan, kag apat sang pagpanganyon. Ang mga grabeng pag-atake nga ini direkta nga nagahalit sa kabuhi, kaluwasan kag pangabuhian sang mga sibilyan labi na sa kaumhan.

Ginpakita sang mga datos nga ini nga sistematiko nga gintarget sang mga armadong pwersa sang estado ang mga sibilyan. Ang amo nga mga pagpang-atake sa mga sibilyan kag sa ila mga komunidad mahigko nga taktika nga ginagamit sang rehimeng Duterte kag sang National Task Force to End Local Communist Armed Conflict (NTF-Elcac) sa balayon sang maduguon nga gera kontra-insurhensya.

Mga paglapas sa tawhanong kinamatarung

Disyembre 1, 2020 -
Disyembre 1, 2021

Pagpatay

153

Tuyo nga pagpatay

25

Pagdukot

8

Tortiyur

19

Pagpang-aresto kag detensyon

381

Pagpanakit

15

Pagpabakwit

21,874

Pagpamahug, pagpang-ipit,
intimidasyon

6,813

Baliskad sa internasyunal nga layi sang gera nga dapat nagaluwas sa mga tawo nga indi direkta nga kabahin sa armadong inaway, ginatarget sang AFP ang mga sibilyang komunidad nga ila ginasalakay kag ginaokupar, kadungan sa paglunsar sini sang mga operasyong militar batuk sa Bagong Hukbong Bayan (BHB). Ginapapanaog sa mga baryo nga ini ang layi militar kon sa diin ginapatuman ang mga pag-istriktong, wala sang mandamyento nga paghalughog, pagpangkugmat sa mga tawo kag pagkontrol sa hulag, pangabuhian kag komersyo sang mga residente. Ang mga erya nga nakalista sang pinakamataas nga mga kaso sang mga paglapas sa tawhanong kinamatarung sa pareho nga panahon.

Ang listahan nga ini inisyal kag indi pa kumpleto. Madamo nga mga yunit sang BHB, labi na sa Mindanao, ang wala makahatag sang kumpleto nga report kag kumpirmasyon sa mga kaso sang paglapas sa tawhanong kinamatarung angut sa ginatos ka libo nga sibilyan nga pwersahan nga ginapasurender kag mga komunidad nga nag-agi sang grabeng teror tuga sang pagpamomba halin sa ere, pag-istraping kag pagpanganyon.

Pagpatay, napaslawan nga pagpatay, tortyur, kag pagdukot

Indi magnubo sa 153 sibilyan ang nangin mga biktima sang pangpulitika nga pagpamatay sa bilog nga pungsod subong nga tuig. Halos doble ang numero sang ginpatay subong nga tuig kumparar sang 2020 (87). Kadam-an sang ginpatay (90) mga mangunguma. Baynte'y tres sa mga biktima mga kadre sang Partido, Pulang hangaway kag konsultant sang National Democratic Front of the Philippines (NDFP) nga wala sang inugbato nga ginpatay sang mga pwersa sang reaksyunaryo nga estado. Kadam-an sa mga biktima ginpagwa sang mga pwersa sang estado nga “nagbato” kag napatay sa mga “engkwentro.”

Pareho sa nagligad nga tuig, ang rehiyon sang Bicol ang nakalista sang pinakamataas nga numero sang mga ginpatay (46) sa mga nareport sa AB. Masunod diri ang Negros Island (23), kag Southern Tagalog (21). Ang Bicol kag Southern Tagalog sakop sa mga operasyon sang Southern Luzon Command (Solcom) nga ginpamunuan sang tagapamaba sang NTF-Elcac kag notoryus nga *red-tagger* nga si Lt. Gen. Antonio Parlade Jr. tubtob sa iya nga pagretiro sang nagligad nga bulan. Ang Bicol kag Negros pareho nga sakop sang Memorandum Order 32, nga ginpagwa ni Duterte sang 2018 nga direkta nga nagdeploy sang dugang nga mga batalyon sa amo nga mga lugar. Sa mga prubinsya, pinakamadamo ang pagpamatay sa Camarines Sur (18), masunod sang Masbate (15) kag Negros Occidental (13).

Nakalista ang AB sang 10 masaker sa pareho nga panahon. Pinakamalala diri ang pagmasaker sang mga elemento sang Criminal Investigation and Detection Group kag 12th IB sa siyam nga Tumandok sa Tapaz, Capiz sang Disyembre 30, 2020.

Sa pareho nga panahon, ginlikida sang mga pasista ang apat nga konsultant sang NDFP nga hayagan nga paglapas sa Joint Agreement on Safety and Immunity Guarantees (JASIG). Lakip sa mga biktima si Jorge Madlos (Ka Oris), kumander kag tagapamaba sang BHB, nga ginpatay sang 403rd IBde samtang siya nagabyahe sa Impasug-ong, Bukidnon sang Oktubre 29. Ginpatay man sanday Reynaldo Bocala kag Fr. Rustico Tan sa Visayas sang Mayo 28, kag si Antonio Cabanatan sang Disyembre 30, 2020. Lakip man sa mga biktima ang tagapamaba sang NDF-Mindanao nga si Alvin Luque nga ginpatay sang mga elemento sang 4th ID sa Surigao del Sur.

Natabo sang Marso 7 ang ginatawag nga “Bloody Sunday” kon sa diin siyam ka aktibista ang separado nga ginpatay sa Cavite, Batangas kag Rizal.

Walo ka indibidwal ang nareport nga gindukot sang mga pwersa sang estado kag wala pa gihapon ginpakita sa subong. Lakip sa ila ang organisador sang mga mangunguma nga si Steve Abua nga gindukot sa Barangay Santa Cruz, Lubao, Pampanga sang Nobyembre 6.

Dugang pa diri, nakalista man ang AB sang 25 biktima sang napaslawan nga pagpatay kag 10 biktima sang tortyur.

Masaker

Petsa	Ngalan sang mga biktima	No.	Lugar	Sektor/Grupo	Kriminal
2020-12-02	Romeo Libron; Ka Sarge; asawa ni Libron; 2 sibilyan	5	Ned, Lake Sebu, South Cotabato	BHB, Mangunguma	5th SFB, PNP-South Cotabato
2020-12-17	Vilma Salabao; Carlito Zonio; Jonathan at Niño Alberga; Wesley Obmerga	5	San Jose, Baras, Rizal	Mangunguma	2nd ID, PNP-Rizal
2021-12-30	Eliseo Gayas, Jr.; Mauro Diaz; Arcelito Katipunan; Mario Aguirre; Roy Giganto; Jomer Vidal; Dalson Catamin; Reynaldo Katipunan; Rolando Diaz	9	Tapaz, Capiz	Tumandok	CIDG, 12th IB
2021-02-08	Buenaventura Dawal; Dennis Nogollos; kag isa pa	3	Sarayan, Pres. Roxas, North Cotabato	Mangunguma	90th IB, 72nd IB
2021-03-03	Enrique Cabilles; Arnel Candelaria; Nomer Peda	3	Lanot, Mercedes, Camarines Norte	Mangunguma	PNP Bicol
2021-05-21	Christoper Boton; Cristina Estocado; Rommel Riza	3	Macabling, Sta. Rosa, Laguna	Mangunguma	202nd IBde, SAF
2021-06-08	Ailyn Bulalacao; Ramon Boy Brioso; Antonio Poligrates	3	Anas, Masbate City	Mangunguma	PNP-Masbate, 2nd IB
2021-06-15	Willy Rodriguez; Lenie Rivas; Angel Rivas	3	Diatagon, Lianga, Suriagao del Sur	IP 1 bata	3rd SFB
2021-09-30	Marilyn Badayos, Rudy Carbajosa, Ronilo Desabille, Rufino Bocaval	4	San Pablo, Manapla, Negros Occidental	BHB	79th IB

Pag-aresto, detensyon, tortyur, pagpang-ipit

Naglab-ot sa 381 kaso sang arbitraryo nga pag-aresto kag detensyon ang nalista sang AB subong nga tuig. Masobra katunga sa mga biktima (189) halin sa sektor sang mangunguma, masunod sa pungsodnon nga minoritya (82). Pinakamataas ang numero sang biktima (92) sa Southern Tagalog. Indi magnubo sa 64 indibidwal ang gin-aresto sa prubinsya sang Rizal pa lang. Lakip sa ila ang 60 Dumagat nga gin-akusahan nga katapu sang BHB kag arbitraryo nga gin-aresto sa banwa sang Rodriguez kag Antipolo City sang Marso 14 kag Abril 13.

Sa kabilugan, indi magnubo sa 35 menor de edad ang gin-aresto sa amo nga panahon. Lakip sa ila ang 19 nga estudyante nga Lumad nga gin-aresto sa ila eskwelahan nga bakwit sa Barangay Talamban, Cebu City sang Pebrero 15 upod sang pito ka titser kag ila mga tagasuporta.

Nakalista man ang AB sang 6,813 kaso sang pagpamahug, pagpang-ipit kag intimidasyon. Indi pa upod diri ang mga indibidwal nga gin-*red-tag* sang NTF-Elcac kag mga katapu sang mga progresibong organisasyon nga padayon nga ginaipit sang mga armadong pwersa sang estado.

Atake sa mga komunidad

Halin Disyembre 2020, nakalista ang AB nga nagkalainlain nga tipo sang mga atake militar sa indi magnubo sa 1,102 barangay sang 446 banwa sa 69 prubinsya. Namonitor sang AB ang paglunsar sang AFP kag PNP sang 1,087 okupasyong militar, operasyong saywar (Retooled Community Support Program, Enhanced Comprehensive Local Integration Program, pwersahan nga pagpasurrender, iban pa), kag 488 operasyong kombat sa nagkalainlain nga bahin sang pungsod.

Sa datos sang AB, pinakamadamo ang apektadong barangay sa Eastern Visayas (287), masunod ang North Central Mindanao Region (116 barangay) kag Bicol (86). Madamo pang kaso sa kaumhan, labi na sa Mindanao, ang wala mareport.

Indi magnubo sa 61 barangay ang apektado sang 35 insidente sang pataratas nga pagpamomba sang militar halin sa kahanginan subong nga tuig.

Pinakamadamo ang numero sang barangay nga apektado sang pagpamomba ang ginreport sa Southern Tagalog (20) kag Eastern Visayas (11). Nagalab-ot man sa 47 barangay ang nareport nga apektado sang 26 insidente sang pag-istraping halin sa kahawaan, kag 45 barangay sa 38 insidente sang pagpanganyon. Naglab-ot sa 19 barangay ang apektado sang pag-istraping sa Southern Tagalog kag 15 barangay sa Eastern Visayas. Masobra katunga (24) sang mga barangay nga apektado sang pagpanganyon ara sa Eastern Visayas.

Talalupangdon ang paggamit sang militar sa FA-50 *fighter jet* sini sa pagpamomba sa mga interyor nga komunidad sa kaumhan nga nagdulot sang malaparan nga pagkasamad sang mga ulumhan kag kagulangan, kag sang sobra nga kahadlok sa masa. Ang pagpanghulog sang bomba halin sa mga eroplano panggera sang AFP, katuwang ang mga *drone* kag kadungan sang pagpang-istraping halin sa mga helikopter, ang isa sa pinakabrutal nga taktika sang gera nga mapiguson sang estado. Ginapakita sini ang tuman nga kapintas sang terorista nga rehimeng Duterte kag wala sang pagrespeto sa mga internasyunal nga layi kag tawhanong kinamatarung.

Pinakagrabe sa mga ini ang pagpanghulog sang indi magnubo sa 50 bomba kag pag-istraping sang militar sa Barangay Osmeña, Dolores, Eastern Samar umpisa alas-4 sang aga sang Agosto 16. Naggamit ang AFP sang duha ka FA-50, duha ka Super Tucano, duha ka Augusta Westland helikopter, duha ka Huey, isa ka helikopter nga MD520, mga Hermes 900 *drone* kag indi manubo sa pito nga iban pa nga *drone*. Baynte'y dos nga Pulang hangaway, nga sadto nagakatulog o bag-o nga bangon pa lang, ang napatay sa pagpamomba.

Duha ka sibilyan ang ginreport nga napatay dulot sang mga pagpamomba subong nga tuig. Lakip sa ila ang isa ka nagabusong nga nahal-asan pagkatapos 11 beses nga kanyunon kag paulanan sang indi maisip nga mga *rocket* sang 8th ID ang Barangay E. Duran, Bobon, Northern Samar sang Septyembre 17. Sa Barangay Los Angeles, Butuan City, isa ka residente ang nalumos sa suba pagkatapos magsalangisag sa kahadlok nga maigo sa pagpamomba kag pag-istraping sang militar sa lugar sang Nobyembre 4.

Sang tungang gabi sang Oktubre 30, nasunog ang daku nga bahin sang kagulangan sa Sityo Gabunan, Dumalaguing, Impasug-ong, Bukidnon pagkatapos ini bombahon sang militar gamit ang FA-50 *fighter jet*.

Ang wala patugsiling nga mga atake kag okupasyong militar sa mga baryo nagresulta sa pagpabakwit sang indi magnubo sa 21,374 residente halin sa ila mga komunidad sa nagkalainlain nga bahin sang pungsod. Kadam-an sa nalista nga mga bakwit naghalin sa Southern Tagalog (15,000).

Atake militar sa mga komunidad

Barangay

610

Banwa/Syudad

321

Prubinsya

65

Pagpamomba, istraping, pagpanganyon

Pagpamomba

35

Pagpanganyon

33

Istraping

26

www.cpp.ph

cppinformationbureau@gmail.com

@prwc_info

@prwcnewsroom

Mga paglapas sa tawhanong kinamatarung

	Pagdukot	Pag-aresto kag Densyon	Pagpamilit	Demolasyon	Pagwasak sang Propedad	Pagpatay	Blokeo sa Pagkaon o Ekonomya	Pagbabakwit	Tuyo nga Pagpatay	Iligal nga Pagrekisa kag Pagkumpiska	Pagpanakit	Pagpanglusos kag Pagmolestya	Pagmamahog, Pagpang-ipt, Intimidasyon	Toryur
CPP-NPA-NDF	0	5	0	0	0	23	0	0	0	0	0	0	0	1
Bata	1	35	24	0	0	2	0	0	0	0	1	12	1	
Tawong-simbahan	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Mamumugon pangkultura	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Drayber	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Empleyado sang gubyerno	0	9	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Mamumugon sa ikaayong lawas	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Human rights worker	0	8	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Tumandok	0	92	10	0	1	15	0	16132	0	0	1	0	5	
Abugado	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	
MAKABAYAN/Bayan	0	9	0	0	0	1	0	0	0	1	0	3	2	
Media worker	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
NGO worker	0	3	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	
Mangunguma	7	189	46	0	9	90	78	5742	24	22	15	0	6792	10
Pamatan-on-Estudyante	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0
Titser	0	2	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0
Imol	0	1	0	300	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0
Kababainhan	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mamumugon	0	13	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0